Una obra entre bastidors

El catàleg de l'exposició sobre Olga Sacharoff al Museu d'Art de Girona ajuda a matisar l'aparent candor de l'artista

La comissària, Elina Norandi, posa l'accent en la crítica subtil a la moral i l'ordre establerts

L xposici central de l ny Sacharoff es pot visitar al Museu d rt de Girona fins al 2 d bril. A la imatge, el dia de la inauguraci
Foto: SARA CABARROCAS.

El crític d'art Eudald Camps assegurava dissabte passat, passejant per l'exposició d'Olga Sacharoff, que havia descobert el moment exacte en què l'artista fa un trencament abrupte amb tot el seu món anterior, sobretot el de l'avantguarda parisenca d'entreguerres. Seria cap a 1929, deia, quan pinta el quadre Paradís, un Edèn sense cap dubte, però que difícilment es podria entendre sense considerar el descobriment recent de la Mediterrània i dels estius a Tossa. A partir d'aquest moment, ja no deixarà de buscar el verger, la terra promesa, i les seves figures, fins ara encegades, obriran per primera vegada els ulls, apuntava fascinat Eudald Camps. Paradís, en què una figura nua s'endinsa en un riu lentament envoltada per una vegetació exuberant d'atzavares, magnòlies florides i pomeres, fa pensar certament en una senda iniciàtica. Però cap a on? El crític gironí assegurava haver visitat l'exposició central de l'Any Sacharoff al Museu d'Art de Girona més de cinc vegades, recorrent les sales del dret i del revés per buscar l'explicació d'aquesta ruptura. Creia haver trobat l'instant, però no és tan clar que es pugui establir el perquè.

Les fonts d'Olga Sacharoff són múltiples, en extensió i en profunditat: provenen de l'imaginari rus, per descomptat, de la seva espiritualitat i la seva atracció pel llegendari ancestral i popular, i passen, en un viatge profitós per les grans capitals culturals de la modernitat, pel secessionisme de Munic, per l'avantguarda parisenca, per la lluminositat d'Itàlia i el sensualisme del Mediterrani català, però també transcorren per vies subterrànies, com la seva condició mateixa de dona, els seus dots de miniaturista persa, la seva sensibilitat extraordinària per copsar una lleu vibració que altera de sobte l'aparent placidesa d'una escena. Per evitar perdre's en aquest bosc de referències encreuades, en què les feres selvàtiques de Rousseau conviuen amb les cegueses melancòliques de Modigliani, i l'ascetisme de Gris i les criatures fantàstiques de Chagall acaben confluint en uns paratges mítics, però d'una tremenda i terrenal voluptuositat, dissabte passat es va presentar el catàleg de l'exposició, una eina fonamental per acostar-se a l'obra desconcertant d'aquesta pintora tantes vegades disminuïda en el cànon de crítics i historiadors per considerar-la candorosa, agradable, complaent; en resum, pel fet de ser femenina. Al contrari, Elina Norandi, comissària de l'exposició i de l'Any Sacharoff, hi detecta una subtil irreverència que trastocava l'ordre establert i la moral burgesa dominant, amb prou astúcia perquè "la crítica mai fos evident o descarnada". Un dels exemples més brillants d'aquesta estratègia és el quadre Un casament (1921), en què el més intrigant, a banda de la posa enravenada dels nuvis i convidats, no és ni tan sols la noia descalça del segon terme que, amb un llarg vestit blau com el que porta una amazona d'una altra obra seva, un guaix, plora abraçada a un cavall blanc, que sembla consolar-la tocant-li l'espatlla amb el musell –una lectura feminista portaria a interpretar-ho com el plany per la independència que una dona perd amb el matrimoni–, sinó les figures que, ocultes entre els arbres del bosc, observen la celebració i la tenyeixen, de sobte, d'inquietants presagis. Té raó Elina Norandi: a Olga Sacharoff se l'ha de buscar entre bastidors.

Publicat a:
-El Punt Avui. Comarques Gironines 11-02-2018 Pàgina 42

Font del document: http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/1337687-una-obra-entre-bastidors.html